

# PISA

## У ЦЕНТРИ УВАГИ

# 14

### Які професії обирають хлопці, а які – дівчата?

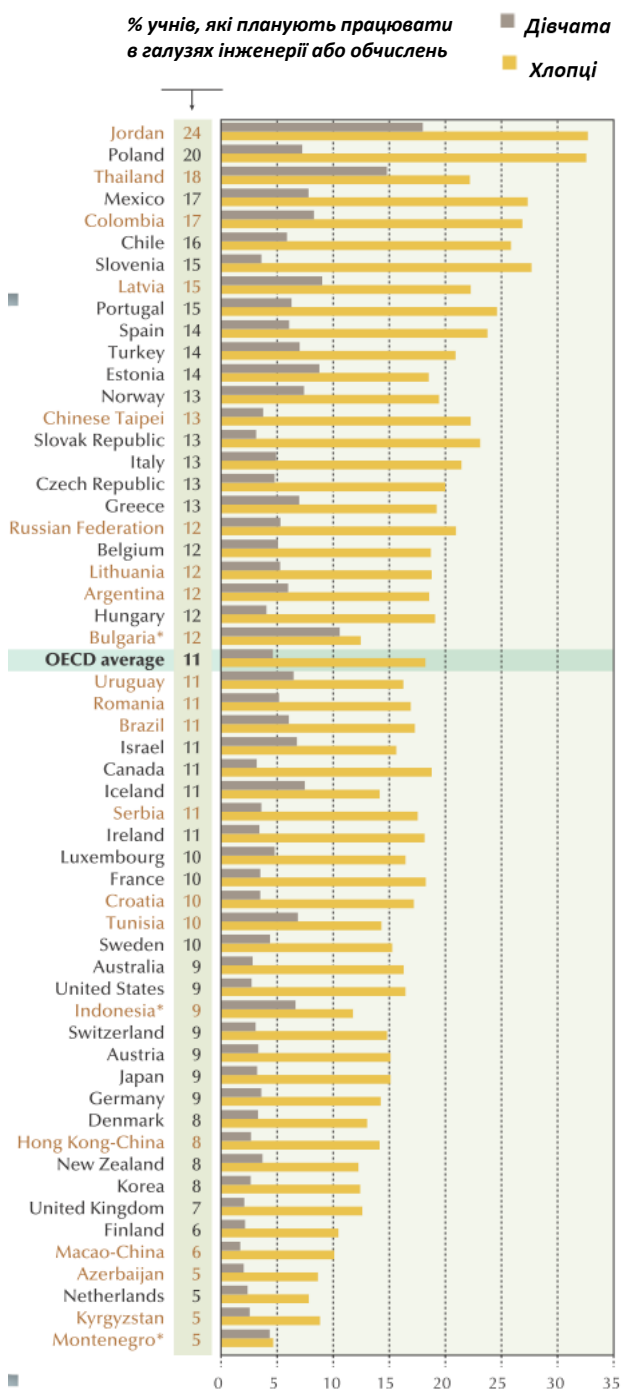
- ✓ У середньому дівчата на 11 відсотків частіше, ніж хлопці, хотіли б у майбутньому працювати в органах законодавчої влади, бути високопосадовцями, менеджерами й професіоналами.
- ✓ Лише 5% дівчат (у середньому по країнах ОЕСР) планують працювати в галузях інженерії та обчислень, при цьому серед хлопців працювати в названих галузях планують 18% осіб.
- ✓ У всіх країнах ОЕСР більше дівчат, ніж хлопців, планує працювати в галузях, пов'язаних із медициною й здоров'ям.

*Якщо Вам запропонують уявити собі будівельника, кого Ви уявите в касці: чоловіка чи жінку? А як щодо вчителя, який стоїть перед класом? Якщо на перше питання Ви відповіли «чоловіка», а на друге – «жінку», мабуть, Ви зробили це з певної причини. А причина проста – більше чоловіків, ніж жінок, працюють у сферах науки, технології, інженерії й математики, і більше жінок, ніж чоловіків, працює в гуманітарних науках і медицині. Така гендерна сегрегація й сьогодні існує в багатьох країнах. Однак чи існуватиме вона в майбутньому? Сучасні дівчата мають такі ж, як і хлопці, а то й кращі результати навчання з більшості предметів. Успіхи в навчанні мали б впливати на кар'єрні очікування 15-річних. А чи так це?*

### Ким хочуть бути учні, коли виростуть...

*Одним із запитань анкети PISA–2006 було запитання про те, ким хочуть працювати учні, коли їм буде близько 30. У більшості країн ОЕСР дівчата амбітніші, ніж хлопці: у середньому дівчата на 11 відсотків частіше, ніж хлопці, хотіли б у майбутньому працювати в органах законодавчої влади, бути високопосадовцями, менеджерами й професіоналами. Серед країн ОЕСР лише у Франції, Німеччині та Японії однакова кількість хлопців і дівчат мали кар'єрні очікування у названих сферах, водночас у Швейцарії хлопці дещо амбітніші, ніж дівчата. Гендерні відмінності в кар'єрних очікуваннях були особливо значущими в Греції та Польщі: у цих двох країнах відсоток дівчат, які хочуть працювати в органах законодавчої влади, бути високопосадовцями, менеджерами й професіоналами, на 20 пунктів вище, ніж відсоток хлопців.*

## Відсоток хлопців і дівчат, які планують працювати в галузях інженерії та обчислень



Країни впорядковані за відсотком учнів, які повідомили про те, що планують працювати в галузях інженерії або обчислень (включно з архітектурою).

Країни, для яких дані не є статистично значущими, позначені зірочкою.

Джерело: OECD, PISA 2006.

У дівчат і хлопців не тільки різні кар'єрні очікування, вони взагалі планують працювати в різних сферах. У 25 країнах ОЕСР професія юриста була однією із десяти найбільш популярних професій серед дівчат: вони назвали її бажаною, відповідаючи на запитання про очікувану професію в 30 років, і лише у 10 країнах ОЕСР цю професію назвали хлопці. У 20 країнах ОЕСР дівчата назвали професії автора, журналіста або письменника, відповідаючи на питання про очікувану професію, тоді як хлопці лише чотирьох країн ОЕСР назвали одну із цих професій.

Можливо, вибір професії зовсім не пов'язаний з навчальними досягненнями учнів у названих сферах...

За останні роки дівчата багатьох країн світу наздогнали або навіть перегнали хлопців за результатами PISA з науково-природничих дисциплін. Однак кращі результати дівчат з математики або науково-природничих дисциплін необов'язково означають, що дівчата хочуть працювати науковцями або у сферах, пов'язаних із наукою. Більш за те, професії в інженерії або в обчисленнях і досі цікавлять лише невелику частку дівчат. У середньому по країнах ОЕСР 5% дівчат і 18% хлопців планують працювати в цих сферах, коли їм виповниться 30 років. Це неймовірна різниця, особливо з огляду на те, що до професій в галузях інженерії та обчислень належить архітектура, яку обирає приблизно однакова кількість хлопців і дівчат.

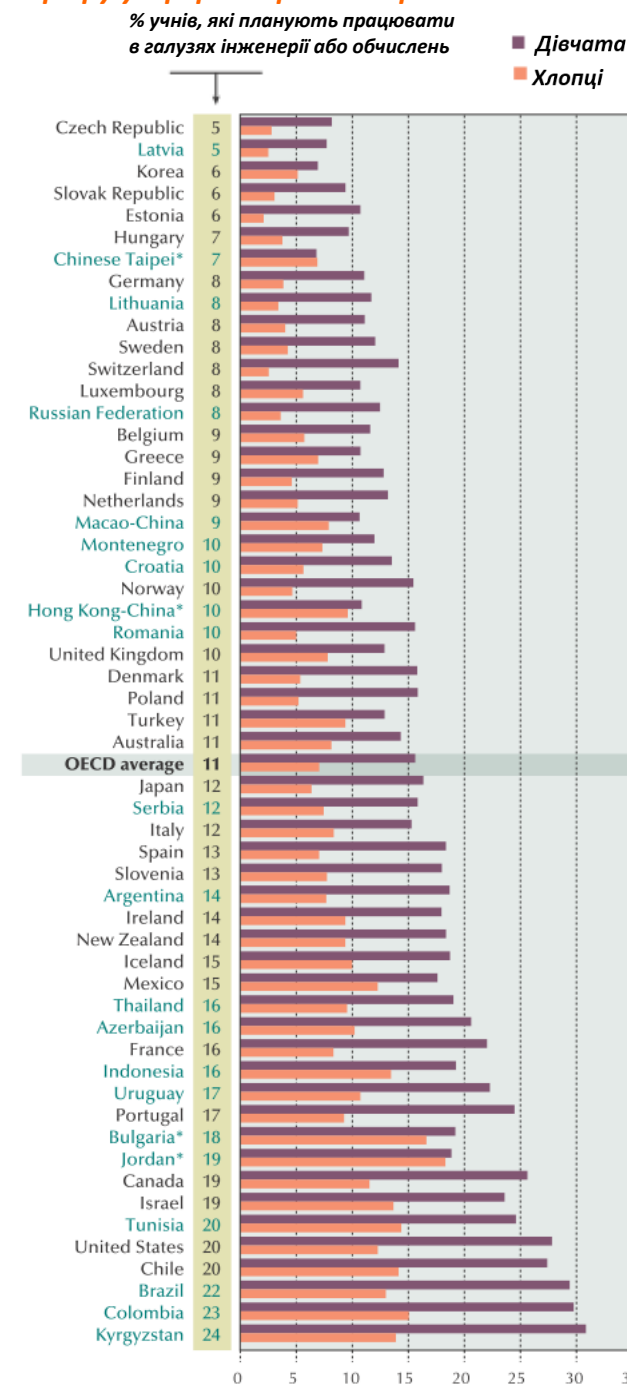
Відсоток хлопців, які планують працювати в галузях інженерії та обчислень, варіюється залежно від країни – від достатньо високого в Чилі, Мексиці, Польщі й Словенії до порівняно низького у Фінляндії й Нідерландах. У жодній країні ОЕСР відсоток дівчат, які обирали професії в галузях інженерії та обчислень, не перевищив відсоток хлопців із такими ж кар'єрними планами.

Більш за те, відношення кількості хлопців до кількості дівчат, які планують працювати в галузях інженерії та обчислень, є достатньо високим для країн ОЕСР: у середньому майже в чотири рази більше хлопців планують працювати в названих галузях. Навіть для найбільш успішних учнів ця тенденція залишається характерною, а їхні кар'єрні очікування близькі до кар'єрних очікувань учнів з низькими навчальними досягненнями. Так, зовсім невелика частка дівчат із високими результатами PISA хотіли б працювати в галузях інженерії та обчислень.

Незважаючи на те, що лише невелика частка дівчат планує працювати в окремих професіях, пов'язаних із наукою, а саме, в галузях інженерії та обчислень, у всіх країнах ОЕСР більше дівчат, ніж хлопців, повідомили про те, що хочуть працювати у сфері охорони здоров'я або в професіях, пов'язаних із наукою, а саме тих, що мають стосунок до людини. Це справедливо, навіть якщо під час обчислень не враховувати професії «медсестра» й «акушерка». У середньому по країнах ОЕСР 16% дівчат планують працювати в медицині (включно з професіями медсестри й акушерки), натомість хлопців із такими планами лише 7%. Із цього можна зробити висновок, що, хоча дівчата, які мають високі результати з науково-природничих дисциплін, не планують працювати в галузях інженерії та комп'ютерних науках, вони хочуть працювати в галузях, пов'язаних з науково-природничими дисциплінами, наприклад, в охороні здоров'я.

Відмінності в кар'єрних очікуваннях представників різної статі можуть призводити до гендерної сегрегації ринку праці, а це може впливати як на окремих людей, так і на суспільства. Наприклад, у країнах із сегрегованим ринком праці часто існують значні відмінності в заробітній платні, а також в умовах праці чоловіків і жінок. Відсутність жінок на ринку праці асоціюється з нижчими темпами економічного зростання й розвитку, а відсутність рівних можливостей для чоловіків і жінок асоціюється з утраченими можливостями й невикористаним потенціалом окремих людей.

## Частка учнів, які планують здобути кар'єру у сфері охорони здоров'я.



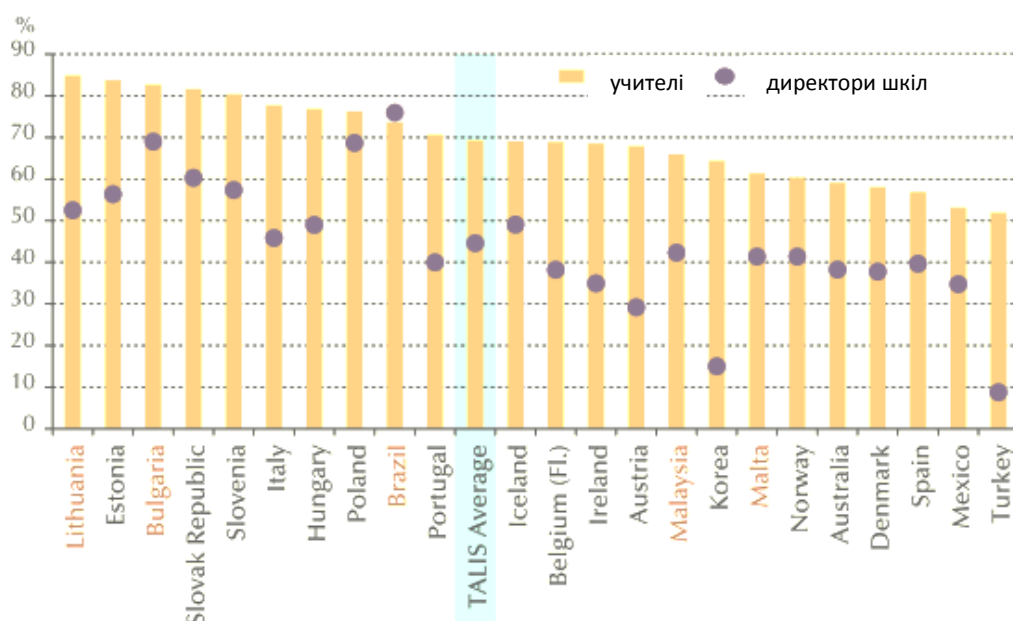
Країни впорядковані за відсотком учнів, які повідомили про те, що планують працювати у сфері охорони здоров'я (без урахування осіб, які вказали, що хочуть працювати медсестрами або акушерками).

Країни, для яких дані не є статистично значущими, позначені зірочкою.

Джерело: OECD, PISA 2006.

Однією з найбільш гендерно сегрегованих є освітня галузь. Дані першого циклу Міжнародного дослідження викладання й навчання (Teaching and Learning International Survey, TALIS –2008), яке проводилося ОЕСР у 2008 році, показали, що серед 23 країн, які взяли участь у TALIS, майже 70% учителів, які працюють на початковому рівні середньої освіти (аналог 5 – 9 класів в Україні), були жінками; якщо брати всіх учителів усіх ланок освіти в цих країнах, майже 50% були жінками. Іншою знахідкою дослідження було те, що жінки частіше викладають мови (79%) і гуманітарні науки (57%), а не математику й природничі науки (49%). При цьому посаду директора школи, в основному, займають чоловіки. У середньому по країнах, які брали участь у TALIS, менше половини керівників шкіл були жінками (45%). Це свідчить про те, що більше чоловіків, ніж жінок, обирають керівництво в освітній сфері, хоча в Бразилії, у Польщі і певною мірою в Болгарії відсоток жінок і чоловіків, які працюють учителями й директорами шкіл, приблизно однаковий.

### Розподіл жінок на посадах учителів і директорів шкіл у початковій ланці середньої освіти



Країни впорядковані за відсотком жінок на посаді вчителів (від найбільшого до найменшого).  
Джерело: ОЕСР, Teaching and Learning International Survey 2008.

Джерело: OECD, PISA 2006.

*Узагальнення: З огляду на те, чого жінки досягли в освіті за останні роки, дівчата на сьогодні більш амбітні, ніж хлопці. Однак рішення про майбутню професію дівчата й хлопці часто приймають залежно від чинників, які не обов'язково пов'язані з їхніми реальними можливостями.*

---

За більш детальною інформацією звертайтеся до Франчески Боргонові (Francesca Borgonovi, [Francesca.Borgonovi@oecd.org](mailto:Francesca.Borgonovi@oecd.org))

Читайте також "Гендерні очікування учнів"

Відвідайте сайт:

[www.oecd.org/pisa/](http://www.oecd.org/pisa/)

[www.oecd.org/pisa/infocus](http://www.oecd.org/pisa/infocus)

[www.oecd.org/edu/talis](http://www.oecd.org/edu/talis)

[www.oecd.org/gender/equality](http://www.oecd.org/gender/equality)

Читайте також:

Наскільки «зелені» сучасні 15-річні підлітки?